

ดนตรีไทย

เสียง เกิดจากวัตถุต่าง ๆ ที่กระทบกัน ในการดนตรีไทยได้จัดระดับเสียงสูงต่ำต่าง ๆ กันไว้เพียง ๗ เสียง แม้จะมีเสียงซึ่งสูงหรือต่ำลงมาจากอีกตามแต่จะต้องการ ก็คงอยู่ใน ๗ เสียงนั้น ต่างกันแต่ว่าสูงขึ้นไปหรือต่ำลงมาจากเท่านั้นเอง ผู้ที่ประพันธ์เพลงดนตรี นำเอาเสียงทั้ง ๗ นั้นมาใช้ มีการแบ่งวรรค, ตอน, จังหวะ, เพื่อให้เกิดความไพเราะ แล้วก็ตั้งเป็นชื่อเพลงต่าง ๆ กัน

จากตำนานมโหรีของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ จะเห็นได้ว่า ดนตรีแบ่งแยกเป็นหลายประเภท เท่าที่เล่นกันอยู่ในปัจจุบันนี้แบ่งได้ดังนี้ :-

๑. มโหรี ๒. เครื่องสายไทย ๓. เครื่องสายปี่ชวา
๔. เครื่องสายฉะสม(อะไรก็ได้) ๕. พิณพาทย์เครื่องใหญ่, เครื่องคู่,
เครื่องห้า ๖. พิณพาทย์มอญ ๗. ปี่พาทย์คึกคักบรรพ์

เครื่องดนตรีสำหรับมโหรีวงใหญ่

๑. ระนาดเอก	๕. ระนาดทอง	๙. ขลุ่ย	๑๓. ร้อง
๒. ระนาดทุ้ม	๖. ทุ้มเหล็ก	๑๐. ซอด้วง	๑๔. ฆ้องมโหรี
๓. ฆ้องเล็ก	๗. จระเข้	๑๑. ซอสามสาย	๑๕. โทน
๔. ฆ้องใหญ่	๘. ซอด้วง	๑๒. กระจำปี	๑๖. ฉิ่ง.

(หมายเหตุ+เลข ๗ ถึงเลข ๑๓ คือ ตั้งแต่จะเข้ถึงร้อง จะใช้อย่างละกี่คนก็ได้)

มโหรีวงเล็กไม่ใช่ฆ้องใหญ่ ระนาดทอง ทุ้มเหล็ก ตั้งแต่หมายเหตุเลข ๗ ถึง ๑๓ คือจะเข้ถึงร้องส่ง จะใช้เพียงอย่างละ ๑ ก็พอ.

๒. เครื่องสายไทย

๑. ซอด้วง ๒. ซออู้ ๓. จะเข้ ๔. ซลุ่ม ๕. ซอสาม
สาย ๖. กระจำปี ๗. โทนร่ามะนา ๘. คันเลียง ๙. ฉิ่ง
ซอสามสาย กับ กระจำปีถ้าไม่มีจะไม่เล่นได้.

๓. เครื่องสายผสม

เครื่องสายผสมใช้อย่างเครื่องสายไทย จะใช้ซิม หรือออร์แกน
ฯลฯ ตามแต่จะผสม.

๔. เครื่องสายปี่ชวา

๑. ซอด้วง ๒. ซออู้ ๓. จะเข้ ๔. ปี่ชวา ๕. กลอง -
แขก

๕. ~~พิณ~~พาทย์เครื่องใหญ่

๑. ระนาดเอก ๒. ระนาดทุ้ม ๓. ข้องใหญ่ ๔. ข้องเล็ก
๕. ระนาดเหล็ก ๖. ทุ้มเหล็ก ๗. ปี่ ๘. กลอง ๙. ตะโพน
๑๐. เครื่องประกอบต่าง ๆ มี ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง ฯลฯ

๖. ^{ปี่}พิณพาทย์เครื่องคู่

พิณพาทย์เครื่องคู่ตัด ระนาดเอกเหล็ก กับ ทุ้มเหล็กออก.

๗. ^{ปี่}พิณพาทย์เครื่องห้า

๑. ระนาดเอก ๒. ข้องใหญ่ ๓. ปี่ ๔. กลอง ๕. ตะโพน
๖. เครื่องประกอบ.

ปี่พาทย์มอญ

๑. ระนาดเอก ๒. ระนาดทุ้ม ๓. ข้องมอญใหญ่ ๔. ข้อง-
มอญเล็ก ๕. ระนาดเอกเหล็ก ๖. ทุ้มเหล็ก ๗. ปี่มอญ ๘. ตะ-
โพนมอญ ๙. เปิงมาง ๑๐. เครื่องประกอบ.

ปี่พาทย์คึกคักบรรพ์

๑. ระนาดเอก ๒. ระนาดทุ้ม ๓. ข้องใหญ่ ๔. ทุ้มเล็กเหล็ก
๕. ซอด้วง ๖. ซออู้ ๗. หุ่ย ๘. ใบ (หุ่ยคือฆ้องสำหรับตีใบใหญ่ ๆ).

การเทียบเสียง

เพราะเหตุที่ดนตรีไทยแบ่งเป็นหลายชนิด ฉะนั้นจะเพราะเครื่อง
สายต่าง ๆ จึงมีหลักเทียบกับปี่พาทย์ดังนี้ :-

ปี่พาทย์ใช้ฆ้องวงใหญ่เป็นหลักเทียบเสียง ฆ้องวงใหญ่มี ๑๖ ลูก
มีชื่อต่าง ๆ กัน ๘ เสียง

นับจากลูกยอด

ลูก ๑ ชื่อลูกนอก ตรงกับเสียงคนตรีสากล

ลูก ๒ ,, เสภา ,, ,,

ลูก ๓ ,, ทรวาบน ,, ,,

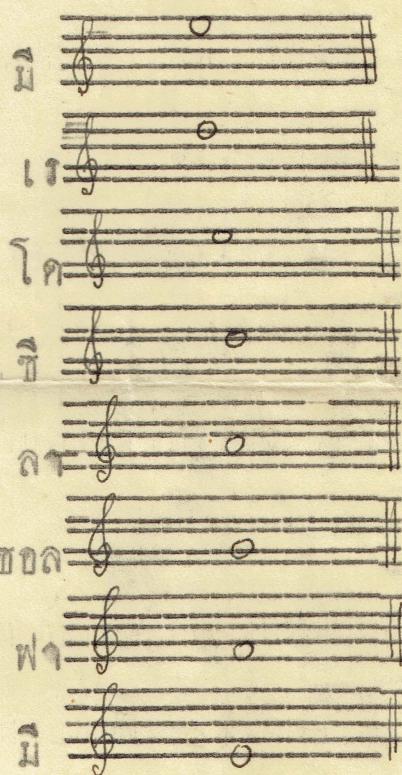
ลูก ๔ ,, กลาง ,, ,,

ลูก ๕ ,, ใน ,, ,,

ลูก ๖ ,, ทรวาลาง ,, ,,

ลูก ๗ ,, พังอ ,, ,,

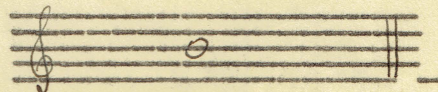
ลูก ๘ ,, โอด ,, ,,

เครื่องสายปี่ชวา

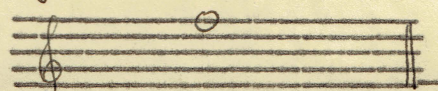
ซอด้วง เที่ยบ สายทุ้ม ทรงเสียง

รี

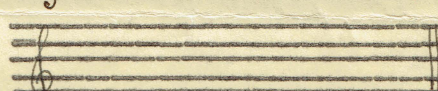
ซออู้ ,, สายเอก ,,

ฟา

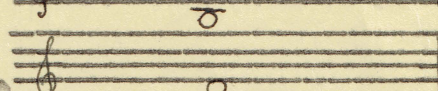
ซออู้ ,, สายทุ้ม ,,

รี

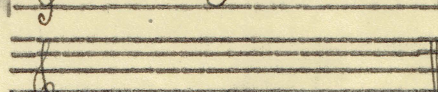
ซออู้ ,, สายเอก ,,

ฟา

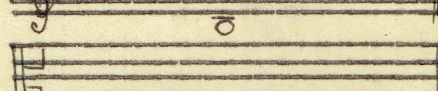
จะเข้ ,, สายเอก

รี

ซออู้ ,, สายทุ้ม

ฟา

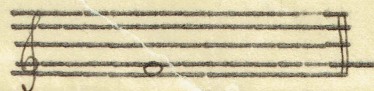

สายลวดตรงกับสายเอก แต่ต่ำกว่า ๔ เสียง

เครื่องสายไทยหรือมโหรี เข้ซลุ่มทั้งซอ

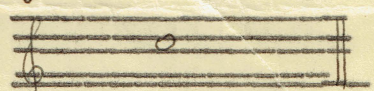
ซอด้วง เที่ยบ สายทุ้ม ทรงเสียง

ฟา

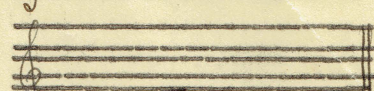
ซออู้ ,, สายเอก ,,

โค

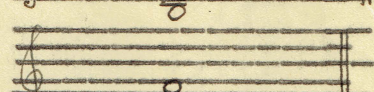
ซออู้ ,, สายทุ้ม ,,

รี

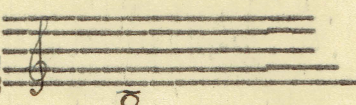

ซออู้ ,, สายเอก ,,

ฟา

จะเข้ สายเอก

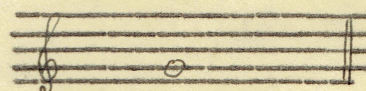
สายทุ้ม

เครื่องสายเข้ซลุ่มครวด

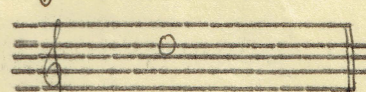
ซอด้วง เที่ยบ สายทุ้ม ทรงเสียง

ซอล

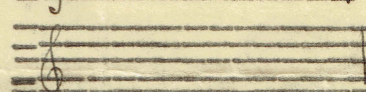
ซออู้ ,, สายเอก ,,

เร

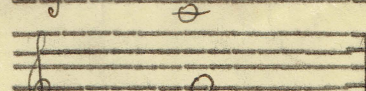
ซออู้ ,, สายทุ้ม ,,

โค

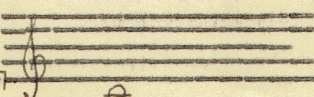

ซออู้ ,, สายเอก ,,

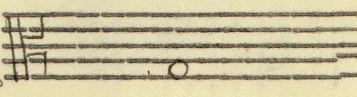
ซอล

จะเข้ สายเอก

สายทุ้ม

ปี่พาทย์ไม้นวม เข้ซลุ่ม เข้ซอ ใช้เล่นได้ ๒ อย่าง คือ เล่น

การให้จังหวะ สำหรับ ๓ ชั้น เล่นช้ากว่า ๒ ชั้น ถ้าสามารถ
จะตีถึง - ถับ ให้ช้าได้เพียง ๒ ครั้ง ก็จะเป็นการถูกต้อง แต่ บาง
เพลงถ้าให้จังหวะช้าเนิบ จะทำให้เสียท่านออกไปโดยผู้เล่นไม่ใคร่สนใจ
จึงนับ ถึง ถับ เร็วเท่ากับ ๒ ชั้นเสียทีเดียว ๔ ครั้ง

๒ ชั้น ดี เร็วกว่า ๓ ชั้นจนสังเกตได้

๑ ชั้น ดี เร็วกว่า ๓ ชั้น เล็กน้อย

๒ ไม้ม้วน และเพลงเร็ว ดีเหมือนจังหวะชั้นเดียว ๆ